

Nr 279.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående anslag till inköp för postverkets räkning av en tomt i Linköping; given Stockholms slott den 25 april 1913.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå Riksdagen att för inköp för postverkets räkning av tomten nr 112 inom S:t Lars kvarter i Linköping för år 1914 anvisa ett anslag av 73,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1913 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25
april 1913.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSSVÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde:

I skrivelse den 12 april 1913 har generalpoststyrelsen meddelat, att telegrafstyrelsen i skrivelse den 11 mars 1913 till generalpoststyrelsen anført, att telegrafverkets lokaler i Linköping alltsedan den 1 oktober 1881 vore inrymda i den till länsresidenset hörande så kallade slottsflygeln samt att ifrågavarande lokalers golvyta — omkring 350 kvm. — emellertid visat sig allt mer otillräckliga, och att någon utvidgning av desamma ej kunde företagas. Under sådana förhållanden hade det syntts telegrafstyrelsen angeläget att inom den närmaste tiden gå i författning om anskaffande av egna lokaler för telegrafverkets räkning även i Linköping. Med anledning härav anhöll telegrafstyrelsen om meddelande snarast möjligt, huruvida generalpoststyrelsen fann det med sin fördel förenligt att i en telegrafverkets blivande nybyggnad i Linköping hava inrymda lokaler för postkontoret därstädes.

Generalpoststyrelsen anför emellertid nu, att jämväl lokalerna för postkontoret i Linköping i vissa avseenden börjat visa sig icke tillräckliga, och att man med visshet kan motse, att de under den närmaste tiden skola på grund av den växande trafiken bliva för sitt ändamål alldeles otillräckliga. Generalpoststyrelsen har därför varit betänkt på att för sin del vidtaga åtgärder för anskaffande av egna lokaler för postkontorets behov och inlett underhandlingar för förvärvande av tomt för ett posthus i Linköping.

Under sådana förhållanden och då givetvis byggnadsfrågan för de båda verken borde ordnas i ett sammanhang, hava, enligt vad generalpoststyrelsen meddelar, mellan denna och telegrafstyrelsen överläggningar och skriftväxling ägt rum, vilka resulterat däri, att de båda styrelserna funnit lämpligast, att i Linköping komme till stånd en posthusbyggnad, jämväl inrymmande lokaler för telegrafverkets behov.

Generalpoststyrelsen övergår härefter till att närmare redogöra för den nuvarande postkontorslokalen i Linköping, poströrelsens utveckling därstädes samt behovet av nya, utvidgade lokaler.

För postkontoret äro allt sedan den 1 oktober 1903 förhyrda lokaler i riksbankens byggnad i Linköping. Den årliga hyressumman, som för närvarande utgör 2,500 kronor, kommer att för tiden från och med den 1 nästinstundande oktober förhöjas till 4,400 kronor. Hyres-tiden löper tills vidare med ettårig uppsägning å ömse sidor.

Postkontorslokalen består av följande lägenheter:

i bottenvåningen: ett större expeditionsrum för allmänhetens betjä-
nande, ett rum för avgående och ankommande posters behandling samt
ett kassavalv, allt med en golvyta av c:a 230 kvm.; samt

i våningen 1 trappa upp: ett tjänsterum för postmästaren, ett rum för
tidningsbokföringen, ett rum för avgående tidningars fördelning och
inslagning m. m., ett rum för brevbärarexpeditionen, ett rum för
arkiv, ett nattvaktsrum samt en tambur och toalettrum, allt med tillhops
omkring 235 kvm. golvyta, varjämte till lokalen hör en toalettlokal i
källaren och ett vindskontor.

I avseende å poströrelsens utveckling under tiden från år 1903,
då postkontoret inflyttade i de nuvarande lokalerna, till år 1912 hän-
visar styrelsen till efterföljande tablå.

	1903.	1912.	Ökning i procent.
Totaluppbörden	165,072 kr.	216,339 kr.	49.23
Antalet inlämnade försändelser av alla slag	4,307,413 st.	5,442,481 st.	26.35
Antalet inbetalade postanvisningar	33,722 »	67,646 »	100.6
Inbetalade postanvisningsbelopp	1,220,642 kr.	5,509,099 kr.	351.33
Utbetalade postanvisningsbelopp	1,319,294 »	4,557,652 »	245.46
Antalet inlämnade paket (assurerade och vanliga) ..	6,661 st.	36,831 st.	452.93

I följd av poströrelsens berörda utveckling har också den vid postkontoret anställda personal måst ökas från 24, år 1903, till 30 stycken år 1912.

Postkontorets lokaler, vilka visserligen vid tiden för desammas tillträdande, 1903, voro fullt tillräckliga, äro numera, enligt styrelsens uppfattning, på grund av poströrelsens utveckling för tränga.

Inom lokalen kan postkontorets nuvarande paketrörelse endast med största svårighet ombesörjas. För denna rörelse, som sedan år 1903 mer än femdubblats och som synes komma att ökas år för år, måste med all sannolikhet inom kort i Linköping anskaffas särskild lokal, såvitt allmänhetens anspråk på snabb expedition skola kunna nöjaktigt tillgodoses. Förhvarande av en sådan lämplig lokal skulle medföra betydande utgifter för postverket.

Därjämte framhåller styrelsen, att postkontorets nuvarande expeditionslokaler äro fördelade på två våningar och att en sådan anordning beträffande postlokaler alltid är olämplig. Härigenom uppstår nämligen tidsutdräkt i postarbetet och onödig förbrukning av arbetskraft genom posternas transporterande mellan de olika våningarna, varjämte svårighet uppkommer att övervaka och ändamålsenligt ordna arbetet.

Styrelsen anför vidare, att någon möjlighet att på ett tillfredsställande sätt kunna utvidga lokalerna nu icke finnes. Riksbankens tomt begränsas nämligen å den ena sidan av en bebyggd fastighet samt å de övriga sidorna av Ågatan, S:t Larstorget och Borgmästargatan. Gården, som är synnerligen trång, kan ej heller lämna utrymme för erforderlig tillbyggnad för postverkets behov. Det enda sättet för dessa lokalers utvidgning skulle således vara att aptera de nuvarande bostadslägenheterna 2 trappor upp till postlokaler, vilket för övrigt torde möta svårigheter från riksbankens sida. Detta skulle i varje fall medföra, att expeditionen bleve fördelad på ytterligare en tredje vå-

ning. En sådan lösning av frågan synes generalpoststyrelsen, av skäl som nyss angivits, alldeles oantaglig.

Generalpoststyrelsen har härefter till belysande av telegraf- och telefonrörelsens i Linköping utveckling enligt från telegrafstyrelsen erhållna uppgifter, meddelat, att uppbörden vid telegraf- och telefonanstalten därstädes utgjorde år 1903 kronor 83,820: 36, men år 1912 kronor 217,972: 37, samt att telefonapparaterna inom Linköpings stad under samma tidsperiod ökats från 820 stycken till 1,498 stycken. Den vid nämnda anstalter tjänstgörande personalen, som år 1903 utgjorde 26, uppgick år 1912 till 47.

Vad beträffar läget för en blivande post- och telegrafhusbyggnad i Linköping har telegrafstyrelsen bestämt gjort gällande, att telegrafstyrelsen icke under några förhållanden kan reflektera på ett förläggande av telegrafverkets lokaler till den del av staden, som å en bifogad stadskarta är betecknad med C och som ligger nordväst om Vasatorget, gränsande intill detta. Jämväl i detta fall äro de båda verkens intressen fullt sammanfallande.

Nu har också, säger generalpoststyrelsen vidare, postverket erhållit erbjudande å en tomt, vilken såväl generalpoststyrelsen som telegrafstyrelsen anse i alla hänseenden lämplig och vilken tomt det därför har ansetts vara av vikt att genast förvärva för statsverket. Ifrågasatt tomt, betecknad med nr 112 S:t Lars kvarter i Linköpings stad, är belägen inom stadens affärscentrum i hörnet av S:t Larsgatan och Kungsgatan, med en fasad åt den förra gatan av 28,8 meter och åt den senare av 48,72 meter. Tomten är belägen omkring 400 meter från järnvägsstationen, och dess avstånd till Stora torget utgöres omkring 400 meter. Tomten, som har en areal av 1,360 kvm., är tillräcklig för ett post- och telegrafhus. Priset har av generalpoststyrelsen nedbringats till 73,000 kronor eller till 53,68 öre per kvm. Detta pris kan, med hänsyn till de på platsen rådande höga tomtpriser, betecknas såsom lågt.

Generalpoststyrelsen har givetvis även underhandlat beträffande andra tomter, vilka skulle kunna lämpa sig för ett posthus. Samtliga dessa tomter hava emellertid befunnits alltför dyra för att kunna komma i fråga. För exempelvis en tomt, belägen snett emot den ifrågasatta och innefattande ungefär lika stor areal, fordrades ett pris av 110,000 kronor. En annan tomt, med en något större areal och belägen i hörnet av Storgatan och S:t Larsgatan, betingade en köpeskilling av icke mindre än 130,000 kronor. För en tredje tomt i hörnet av S:t Larsgatan och Ågatan, med lika areal som den nu ifrågasatta tomten, har fordrats 100,000 kronor.

Emellertid står anbudet å den nu ifrågasatta tomten, vilket anbud icke erhållits förr än i början av denna månad, fast allenast till den 1 juli 1913. Då tomten, därest den sedermera skulle stå statsverket till buds, säkerligen torde betinga ett ej oväsentligt högre pris samt då det torde vara synnerligen ovisst, huruvida en för de båda verken lika lämplig och välbelägen annan tomt skall kunna erhållas till motsvarande pris, har generalpoststyrelsen, ehuru väl tiden för den nu församlade Riksdagen är långt framskriden, med instämmande av telegrafstyrelsen, ansett sig nödsakad att hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes redan till innevarande års Riksdag avlåta proposition, att för postverkets räkning må inköpas fastigheten nr 112 inom S:t Lars kvarter i Linköpings stad för en köpeskilling av 73,000 kronor.

Departements-
chefen.

Telegrafverket har, enligt vad telegrafstyrelsen meddelat, under 30 år innehaft sina nuvarande lokaler i Linköping. I betraktande av den starka utveckling särskilt inom telefonrörelsen, som ägt rum under denna tid och framför allt under den senaste tioårsperioden, kan det ej väcka förvåning, om behovet av utvidgade lokaler blivit kännbart. För postverkets del torde framför allt ökningen av postpaketrörelsen, vilken i allmänhet synes pågå i en grad, som man för ett tiotal år sedan ej kunnat förutse, nu framkalla krav på större utrymme. Därtill kommer den säkerligen ej oväsentliga och av generalpoststyrelsen upprepade gånger framhållna olägenheten av att ha rörelsen delad på två våningar. Då ingen utvidgning är möjlig av de nuvarande lokalerna vare sig för telegraf eller post, torde man få räkna med att det för båda verken blir nödvändigt att inom en nära framtid skaffa andra lokaler, vilket enligt de principer, som tillämpats under senare år, bör ske gemensamt. Därest förevarande förslag bifalles, torde framställning om anslag till post- och telegrafbyggnad böra ske till 1914 års Riksdag.

Närmaste anledningen till den föreliggande skrivelserna är emellertid den, att generalpoststyrelsen ansett sig ha fått ett acceptabelt anbud å en tomt, av vilket styrelsen ej vill försumma att begagna sig. Enligt vad jag inhämtat hava tomtvärderna i Linköping under de senare åren stegrats ganska starkt, och denna värdestegring förväntas fortgå, särskilt på grund av de båda livgrenadierregementenas beslutade förläggning till staden. Jämföres det begärda priset, 53 kronor 68 öre per kvadratmeter, med prisen å de övriga av generalpoststyrelsen omförmälda tomterna, synes nämnda belopp vara ganska rimligt. Ett lägre tomtpris skulle troligen kunna erhållas inom det förutnämnda, med C

betecknade området vid Vasatorget, men en förläggning dit av den blivande byggnaden skulle medföra den olägenheten, att byggnaden erhöle ett mindre centralt läge och således allmänhetens krav, särskilt på bekväm tillgång till postexpeditionen, bleve mindre väl tillgodosett samt därjämte kabelledningarna till en stor del av telefonabonenterna så avsevärt förlängda, att sannolikt abonnemangsavgiften finge höjas.

Inköpet av den föreslagna tomten synes således vara fördelaktigt för statsverket. Anbudet därå står emellertid ej fast längre än till den 1 juli innevarande år, och har ägaren, efter särskild på min begäran framställd förfrågan, vägrat att förlänga nämnda tid utan förhöjning i köpeskillingen. Framställning om anslag torde därför böra ske redan till den nu pågående Riksdagen.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen

att för inköp för postverkets räkning av tomten nr 112 inom S:t Lars kvarter i Linköping för år 1914 anvisa ett anslag av 73,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1913 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Vad departementschefen sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter gilla och bifalla; och skulle proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, avlätas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Niklas A. Lindhult.
